

ingediend op **1537** (2022-2023) – Nr. 1
10 januari 2023 (2022-2023)

Voorstel van resolutie

van Katia Segers

tot evaluatie en optimalisering
van het Kunstendecreet, de procedure
en het beoordelingsproces

TOELICHTING

De subsidiëring en ondersteuning van de professionele kunsten in Vlaanderen hebben een voorgeschiedenis van meer dan 50 jaar. Het Theaterdecreet van 1976 bood het eerste regelgevende kader voor de ondersteuning van de professionele Vlaamse (theater)kunsten. Dat decreet werd in 1993 vervangen door het nieuwe Podiumkunstendecreet, dat behalve aan theater ook aandacht aan andere podiumkunsten besteedde. In 1998 trad het Muziekdecreet in werking. De lange voorgeschiedenis van ondersteuning van theater en muziek verklaart het overwicht dat beide sectoren vandaag nog steeds hebben, zowel wat de omvang als wat het budget betreft, en toont aan dat een goed regelgevend kader een essentiële voorwaarde is voor de bloei en groei van een sector.

Beide aparte decreten kwamen samen in het eerste Kunstendecreet van 2004. Met het Kunstendecreet werd een eerste integrale aanpak mogelijk gemaakt van alle kunstuitingen, zoals muziek, beeldende en audiovisuele kunsten, theater, letteren, dans, film en nieuwe media. Dat decreet is een grote stap vooruit geweest voor de gelijkberechtiging van de sectoren en streefde naar het wegwerken van alle tussenschotten. Tegelijk wilde het decreet inspelen op de nieuwe tendensen, zoals internationalisering, professionalisering en interdisciplinariteit. Het decreet zorgde voor een duidelijk kader en bracht structuur in het veld, zonder de dynamiek ervan te belemmeren. Ontwikkelingsmogelijkheden voor kunstenaars, projecten en organisaties kregen een centrale plaats en door het integrale karakter van het decreet werden kansen geboden voor cross-overpraktijken tussen disciplines.

In 2013 was het Kunstendecreet van 2004 aan herziening toe. Het nieuwe decreet definieerde de uitgangspunten consequenter, het kader werd scherper afgebakend en verfijnd, en de aanpak werd vernieuwd. De bouwstenen van het decreet veranderden evenwel niet. Het decreet bevatte daarnaast een nieuw deel met een aangepast instrumentarium dat inspeelde op nieuwe noden, zoals het stimuleren van ondernemerschap, de internationale promotie van kunst en kunstenaars, en de aankoop van kunst. In 2013 werd ook het beoordelingskader herzien. Voortaan werd gewerkt met beoordelingscommissies op maat van de zelfprofilering van de aanvragers voor de disciplines en functies.

In 2018 werd het Kunstendecreet op initiatief van het Vlaams Parlement beperkt bijgestuurd op aangeven van en na een evaluatie door alle betrokkenen. Daarbij werden er vooral wijzigingen aangebracht in de beoordelingsprocedures. Er werd gestreefd naar een betere kennisopbouw over de subsidieaanvrager, maar ook naar coherenter en eenvoudiger advies en naar een plan- en werklastermindering voor de aanvrager, de beoordelaar en de administratie.

Op 21 april 2021 werd opnieuw een volledige herziening van het Kunstendecreet aangenomen in het Vlaams Parlement. Die herziening was gebaseerd op de visie-nota Kunsten van de minister van Cultuur. Daarmee werd meteen de basis gelegd voor de subsidieaanvragen in de beleidsperiode 2022-2027. Bij de herziening van het decreet werden nieuwe elementen toegevoegd. Zo werd de nieuwe categorie 'organisaties met werkingssubsidies voor twee beleidsperiodes' gecreëerd. Grotere instellingen kunnen nu via een beheersovereenkomst met de Vlaamse Regering voor een periode van tien jaar ondersteund worden. Verder werd de Landschapscommissie opgericht, die zich moet richten op de integrale landschapszorg bij de beoordeling van de werkingssubsidies.

De laatste herziening van het Kunstendecreet botste op brede kritiek in het cultuurveld. Op het moment van de bespreking en stemming in het Vlaams Parlement bevond de cultuursector zich nog in volle crisis als gevolg van de coronapandemie. Tijdens een hoorzitting op donderdag 18 maart 2021 in de commissie Cultuur van

het Vlaams Parlement (*Parl.St.* VI.Parl. 2020-21, nr. 677/7) gaf de sector aan geen vragende partij te zijn voor een wijziging. Daarnaast rezen veel vragen over de zin van de creatie van een nieuwe categorie van organisaties met werkingssubsidies voor twee beleidsperiodes en het nut ervan. Ten slotte spoorden de plannen van de minister van Cultuur niet met het bestaande budgettaire kader, dat er een van besparingen is.

Vervolgens moesten de kunstenorganisaties aan de slag met het decreet van 2021 om hun subsidieaanvragen voor te bereiden en in te dienen voor de werkings-subsidies in de beleidsperiode 2022-2027. Tegen 1 december 2021 moesten de aanvragen binnen zijn en tegen 1 april werden de aanvragers op de hoogte gebracht van de preadviezen van de beoordelingscommissies. Die preadviezen zorgden voor een schokgolf door het culturele veld. Verschillende organisaties kregen het preadvies 'positief buiten budget'. Ook enkele grote organisaties met een lange geschiedenis en met een groot belang voor het veld kregen een negatief advies. De aanvragers kregen tot 12 april 2022 de tijd om een repliek in te dienen, waarbij ze zich in maximaal 4000 woorden konden verdedigen. Het beperkte format van die repliek zorgde ervoor dat sommige organisaties zich oneerlijk behandeld voelden.

De beoordelingscommissies stelden daarna hun finale advies op. Dat advies werd niet gedeeld met de aanvragers, wat betekende dat de organisaties gedurende twee maanden in het ongewisse bleven en er onzekerheid was over hun voortbestaan of budget. Hoewel de minister van Cultuur tot 30 juni tijd had, maakte hij zijn finale beslissing een week eerder bekend. Hij kwam met een bijkomend bedrag van 25 miljoen euro over de brug. Alle organisaties die het (pre)advies 'positief buiten budget' hadden gekregen, kregen toch de geadviseerde subsidies. Zelfs sommige organisaties die een negatief advies hadden gekregen, maar die te belangrijk waren voor het veld, werden mee opgevist. De minister van Cultuur nam daarmee in één klap de onzekerheid in het veld voor de komende structurele ronde weg.

Hoewel de voltallige sector uiteraard tevreden reageerde op de beslissing van de minister om 25 miljoen euro extra vrij te maken, volgde er ook kritiek over de manier waarop er tijdens de beoordelingsprocedure te werk was gegaan en over het beoordelingsproces. Er rezen vragen over de kwaliteit van de beoordeling en over een mogelijke ongelijke behandeling door de verschillende commissies. Ook werd opgemerkt dat er geen eenduidige methodiek gehanteerd werd voor de beoordelingen en het verdelen van het budget. Sommige commissies kozen ervoor om meer adviezen 'positief buiten budget' te verlenen, terwijl andere het budget verdeelden waardoor organisaties die zeer positief werden beoordeeld, het uiteindelijk toch met een pak minder budget moeten doen. Er werd ook te weinig afgestemd tussen de (voorzitters van de) commissies.

Dit voorstel van resolutie beoogt daarom een optimalisering van zowel het Kunsten-decreet zelf, als van de procedure en het proces van de beoordeling en de advies-verlening. Daarbij staat de geest van het Kunstendecreet zelf niet ter discussie.

Het is essentieel om vooraf even stil te staan bij het budget dat in het kader van het Kunstendecreet is uitgetrokken. Zonder de garantie van een structureel en realistisch budget om de doelstellingen en ambities van het kunstenveld waar te maken, volstaat het niet om de processen en de procedures van het decreet te versterken. Een voldoende hoog en realistisch budget voor de werkingssubsidies van de professionele kunstenorganisaties moet dan ook structureel verankerd worden. Het budget voor de volgende subsidieronde moet worden bepaald op basis van het budget van de vorige ronde, met de toepassing van een automatische indexering, en het moet mogelijk worden om extra budgetten toe te voegen afhankelijk van de beleidsprioriteiten van de Vlaamse Regering. Op die manier is de sector verzekerd van een realistisch budget, dat de sector niet opnieuw in onzekerheid stort.

Afgezien van de essentiële voorwaarde dat de sector moet kunnen beschikken over een structureel realistisch budget, zijn de onderstaande aanpassingen aan het Kunstendecreet nodig.

De finaliteit van de nieuwe categorie 'werkingssubsidies voor twee beleidsperiodes' is onduidelijk en de effecten ervan op het landschap zijn onvoorspelbaar. Die categorie kwam er oorspronkelijk ook niet op vraag van de sector en de impact op het landschap is onvoorspelbaar.

Er valt op zich iets te zeggen voor het idee dat er een stabiele humuslaag aanwezig is tussen de meer prestigieuze Vlaamse kunstinstellingen en de individuele kunstenaars of gezelschappen. In die zin kan het goed zijn dat die organisaties ook een perspectief op langere termijn krijgen. Er blijven veel vragen: is het ontstaan van die nieuwe categorie gebaseerd op een reële behoefte? Is daarmee een basis voor de toekomst gelegd voor een gezonder en dynamischer landschap, of is daardoor louter het huidige landschap bestendigd en wordt de ruimte voor vernieuwing erdoor verkleind? En ten slotte: heeft de overheid die manier van werken niet vooral geïntroduceerd om een grotere politieke greep te krijgen op organisaties die tot dusver een grote mate van autonomie konden handhaven?

De indiener van dit voorstel van resolutie stelt voor om het debat over de nieuwe categorie 'werkingssubsidies voor twee beleidsperiodes' ten gronde opnieuw te voeren met het oog op een helderder geformuleerde finaliteit. Daarmee wil de indiener vermijden dat de nieuwe categorie het veld (nog meer) zou betonnen en dat de greep van de bevoegde minister op die organisaties door de gesloten beheersovereenkomsten te sterk zou worden.

Bovendien zijn er vragen over de overeenkomsten zelf. Een beheersovereenkomst komt idealiter tot stand in grote transparantie, met respect voor de eigenheid en de onderhandelingspositie van de betrokken organisaties. Toch ving de totstandkoming van de overeenkomsten voor veel organisaties aan in grote onduidelijkheid. Hoe kwam de modelovereenkomst tot stand? Pasten alle organisaties binnen het kader dat werd aangereikt? Bij de totstandkoming en invulling van dat afsprakenkader moet bijvoorbeeld duidelijk zijn welke functies die instellingen opnemen. Zelfs daarover ontstond veel discussie. Omdat de impact en invulling van die categorie nog onduidelijk zijn, vraagt de indiener van dit voorstel van resolutie om een grondig debat te voeren over de toekomst van het landschap en over de finaliteit die van die nieuwe categorie verwacht wordt. Bovendien vraagt de indiener in het kader van toekomstige rondes voor die categorie meer duidelijkheid over het onderhandelingsproces en de daaraan gekoppelde verplichtingen, die automatisch voortkomen uit een beheersovereenkomst met een overheid.

Ten tweede constateert de indiener dat de mogelijkheid om het (pre)advies 'positief buiten budget' uit te spreken in de praktijk van het beoordelingsproces geleid heeft tot onvruchtbare discussies in de beoordelingscommissies en dus ook tot onnodige onzekerheid bij de betrokken organisaties. Daarom stelt de indiener voor om de adviesmogelijkheid 'positief binnen of buiten het budget' voortaan te schrappen.

Ten derde werd bij de laatste herziening van het decreet de Landschapscommissie opgericht. Bij de bespreking van het decreet was het nog te onduidelijk welke rol die commissie zou kunnen spelen en welke functie ze zal hebben. De invoering van de Landschapscommissie is uiteindelijk een goede zaak gebleken. De driedelige taak van die commissie was tijdens de laatste beoordelingsronde het sluitstuk van het beoordelings- en adviesproces. Met 5 procent van het totale budget overschouwde die commissie de aanvragen die van de sectorale beoordelingscommissies het advies 'positief buiten budget' hadden gekregen. Daarnaast oordeelde de Landschapscommissie over de aanvragen van de organisaties met werkingsubsidies voor twee beleidsperiodes en over de eventuele hiaten in het veld vanuit

de visienota Kunsten. Daarbij moest de Landschapscommissie ook waken over de regionale spreiding, participatie en aandachtspunten die voor het beleid essentieel moesten zijn. De eerste twee taken vallen in dit voorstel van resolutie weg, maar de commissie vervult nog steeds een essentiële rol in haar laatste taak met betrekking tot de landschapszorg. Tijdens de huidige beoordelingsronde bleek de commissie echter onderbemand te zijn. Daarom stelt dit voorstel van resolutie voor om de commissie te versterken door ze met twee leden uit te breiden, van vijf naar zeven leden.

Ten vierde is het cruciaal dat de beoordelingscommissies vooraf kennis hebben van een realistische inschatting van het globale budget, waarna ze aan de slag kunnen om dat budget te verdelen over de respectieve commissies. Omdat de commissies tijdens de afgelopen ronde niet wisten over welk budget ze zouden beschikken, zijn er organisaties 'positief buiten budget' of 'negatief' beoordeeld, terwijl er eigenlijk finaal voldoende budget ter beschikking was. Als daar duidelijkheid over was geweest, hadden de commissies wellicht andere inschattingen gemaakt.

Vervolgens moeten op het niveau van de procedure en het proces van beoordeling verschillende elementen geoptimaliseerd of aangepast worden.

Ten eerste moeten de samenstelling en de beoordelingsgrond van de beoordelingscommissies geoptimaliseerd worden via enkele ingrepen. Om te beginnen moet het Departement Cultuur, Jeugd en Media de specifieke expertise van de kandidaatstellers voor de pool van experts controleren. Op die manier kan er beter gegarandeerd worden dat ze met kennis van zaken kunnen beoordelen. Een grotere diversiteit aan expertise is nodig. De Vlaamse professionele cultuursector is klein, waardoor mensen bijna altijd op de een of andere manier betrokken zijn bij ingediende dossiers. Maar de competentie en kennis van het veld zijn evenzeer belangrijk. Omgaan met onverenigbaarheden is een essentiële succesfactor voor de kwaliteit van de beoordeling. Er moet vermeden worden dat beoordelaars (on)rechtstreeks betrokken zijn. Het evenwicht houden tussen enerzijds de vaststelling dat de sector zeer klein is waardoor de mogelijkheid tot partijdigheid vergroot, en anderzijds de noodzakelijke kennis en expertise, is dus essentieel, zoals ook het draaiboek aangeeft. De screening en aanwijzing van de commissieleden is een moeilijke oefening waarover grondig nagedacht en gewaakt moet worden. De rol van een administratie die de sector heel goed kent, is daarbij cruciaal. De indiener van dit voorstel van resolutie wijst er bovendien op dat er een vruchtbare en stabiele humuslaag aanwezig is tussen de meer prestigieuze Vlaamse kunstinstellingen en de individuele kunstenaars of gezelschappen. De indiener vindt het positief dat het publiek weet dat organisaties en gezelschappen als Wiels, Rosas, Kaap en nona ook over tien jaar nog zullen bestaan en dat ze daarvoor een onderhandelde beheersovereenkomst met de overheid sluiten. Helaas baadt de manier waarop dat moet gebeuren nu voor veel organisaties in onduidelijkheid. Een beheersovereenkomst is een contract op basis van onderhandelingen die gevoerd worden tussen twee partijen, geen dictaat van de ene partij aan de andere. Dat moet en kan beter. Het systeem van de twee beleidsperiodes is dus niet het probleem, maar wel de invulling ervan.

Bovendien moeten de leden van de beoordelingscommissies als semiprofessionelen in het Departement Cultuur, Jeugd en Media aangesteld worden bij het begin van de beleidsperiode. Op die manier kunnen de leden van de commissie van bij het begin van de structurele ronde de organisaties volgen en hun werking leren kennen. Ook een gepaste vergoeding voor de commissieleden, afhankelijk van hun statuut, kan de kwaliteit van de beoordelingscommissies verhogen. Daarnaast is er grote behoefte aan procesbegeleiding door het departement: alleen op die manier kan gegarandeerd worden dat de beoordelingsprocessen kwaliteitsvol verlopen. De indiener van dit voorstel van resolutie ziet ook een behoefte aan meer dossierbeheerders, die toegankelijk en consulteerbaar zijn voor zowel de betrokken organisaties als – tijdens de subsidierondes – voor de commissieleden. Die profielen

zijn een garantie dat er geheugen en procesbegeleiding worden gegarandeerd in het departement. Ten slotte moeten de leden van de beoordelingscommissies zelf per subsidieperiode effectief minstens één keer op werkbezoek gaan en een minimumaantal activiteiten van de aanvragende organisaties bijwonen. Op die manier leren ze de organisaties en hun werk op een kwaliteitsvolle manier kennen en kunnen ze de organisaties ook beter inhoudelijk beoordelen op hun relevantie en kwaliteit.

Ten tweede moeten de procedure en het beoordelingsproces van alle beoordelingscommissies beter gestroomlijnd worden. Daarvoor ziet de indiener van dit voorstel van resolutie een belangrijke rol weggelegd voor het Departement Cultuur, Jeugd en Media, waarbij er maximaal rekening wordt gehouden met de gelijkberechtiging tussen de sectoren op inhoudelijk, strategisch en financieel vlak. Gezien de voor geschiedenis van het Kunstendecreet hebben de podiumkunsten en de klassieke muziek een historische voorsprong en leggen ze meer gewicht in de schaal. Een groter evenwicht is nodig tussen alle disciplines. Die stroomlijning wil de indiener realiseren door een betere afstemming tussen de voorzitters van alle beoordelingscommissies over de werking, de procedure en het beoordelingsproces van de commissies. Vervolgens moet een commissie van een discipline zo min mogelijk ontdubbeld worden. Dat betekent concreet dat er vermeden wordt dat er twee of meer commissies bestaan voor de beoordeling van één discipline. Daardoor wordt voor een eenduidige strategie en een eenduidig proces gezorgd, zodat alle organisaties beoordeeld worden via eenzelfde soort methodiek en procedure.

Ten derde moeten het proces en de adviezen veel transparanter worden. Organisaties hebben vandaag na de repliek op hun preadvies geen zicht meer op het definitieve advies van de beoordelingscommissies. Tussen hun repliek en de uiteindelijke definitieve beslissing van de minister van Cultuur zit een periode van twee maanden. Dat betekent concreet dat organisaties twee lange maanden in volle onzekerheid en onduidelijkheid blijven in afwachting van de finale beslissing van de minister van Cultuur. De organisaties hebben recht op volledige transparantie. Daarom moeten ze inzicht krijgen in het finale advies van de beoordelingscommissies en moeten alle (pre)adviezen publiek toegankelijk worden gemaakt.

Daarnaast moet ervoor gezorgd worden dat organisaties zich zo goed en zo uitgebreid mogelijk kunnen voorstellen en verdedigen, waarbij er na het horen van een organisatie door de beoordelingscommissies een dialoog kan volgen tussen de leden van de commissie en de organisatie. Ook hoeft de repliek niet louter over feitelijke fouten te gaan, maar moet die uitgebreid worden met de mogelijkheid om argumenten te formuleren. Organisaties moeten de mogelijkheid krijgen om zich te verdedigen en te reageren op elementen in de beoordeling die volgens hen niet correct zijn of een verduidelijking verdienen, evenwel zonder dat ze nieuwe inhoudelijke argumenten hoeven te formuleren. Daarbij moet de repliek beter opgevolgd worden en moeten de elementen die aanvaard zijn, zichtbaar zijn in het eindadvies. Het format voor de repliek voor negatief beoordeelde organisaties moet dus uitgebreid worden, met de intentie om te vermijden dat beoordeelde organisaties het gevoel krijgen dat ze benadeeld zijn door een te beperkt format.

Met dit voorstel van resolutie wil de indiener er dus voor zorgen dat het Kunsten-decreet opnieuw afgestemd is op de realiteit en op de vragen van de sector. Daarnaast wil de indiener de beoordelingen vlotter, eenduidiger en transparanter laten verlopen en volledige gelijkberechtiging realiseren.

Katia SEGERS

VOORSTEL VAN RESOLUTIE

Het Vlaams Parlement,

- gelet op:
 - 1° het decreet van 2 april 2004 houdende de subsidiëring van kunstenorganisaties, kunstenaars, organisaties voor kunsteducatie en organisaties voor sociaal-artistieke werking, internationale initiatieven, publicaties en steunpunten;
 - 2° het decreet van 13 december 2013 betreffende de ondersteuning van de professionele kunsten;
 - 3° het decreet van 29 juni 2018 houdende de wijziging van het Kunstendecreet van 13 december 2013;
 - 4° de 'Landschapstekening Kunsten 2019' van Kunstenpunt;
 - 5° de strategische visienota Kunsten van 27 maart 2020 van de minister van Cultuur;
 - 6° het decreet van 23 april 2021 over de ondersteuning van de professionele kunsten;
 - 7° de nota van de Landschapscommissie van 27 mei 2022 over de werkings-subsidies 2023-2027;
- overwegende dat:
 - 1° er door de voorgeschiedenis van de decreten tot subsidiëring van de professionele kunsten, meer bepaald het decreet van 13 juni 1975 houdende de subsidieregeling voor de Nederlandstalige toneelkunst, het decreet van 27 januari 1993 houdende regeling van de subsidiëring van de werking van organisaties voor podiumkunsten en het Muziekdecreet van 31 maart 1998, een historisch overwicht is van de sectoren theater, podiumkunsten en muziek, zowel wat het budget als het aantal organisaties betreft;
 - 2° het decreet van 2 april 2004 houdende de subsidiëring van kunstenorganisaties, kunstenaars, organisaties voor kunsteducatie en organisaties voor sociaal-artistieke werking, internationale initiatieven, publicaties en steunpunten (het eerste Kunstendecreet) een cruciale stap is geweest voor het samenbrengen van de professionele kunsten onder één decreet, om op die manier een kader te creëren voor de gelijkberechtiging van alle sectoren;
 - 3° het Kunstendecreet sinds 2004 werd aangepast in 2013, 2018 en 2021 met het oog op het capteren van belangrijke ontwikkelingen in het kunstenveld, waaronder een groeiende transdisciplinariteit en interdisciplinariteit, die een Kunstendecreet zonder tussenschotten vergen;
 - 4° de laatste herziening van het decreet in 2021 niet werd gevraagd door de sector en geen meerwaarde heeft bewezen, maar vooral een aantal belangrijke wijzigingen heeft doorgevoerd die vandaag tot vragen en discussies leiden;
 - 5° de doelstelling, het opzet en de geest van het Kunstendecreet zelf niet ter discussie staan, maar dwingen tot aanpassingen met het oog op het verbeteren van het Kunstendecreet zelf, en ook van de procedure en het proces van de beoordeling;
- vraagt aan de Vlaamse Regering om:
 - 1° structureel meer middelen in de begroting uit te trekken voor de werkings-subsidies voor professionele kunstenorganisaties, waarbij de berekening voor de volgende subsidieronde wordt gemaakt op basis van het budget van de vorige ronde en voorziet in de mogelijkheid om extra budgetten toe te voegen op basis van de beleidsprioriteiten van de Vlaamse Regering;
 - 2° de automatische indexering in te voeren van het geheel van de werkings-subsidies;

- 3° wat het Kunstendecreet betreft:
- a) opnieuw het debat met de sector te voeren over de wenselijkheid van de nieuwe categorie van tienjarig gesubsidieerde organisaties, met name met het oog op een duidelijkere finaliteit om eventuele onvoorziene negatieve effecten op dynamieken in de bredere sector en in individuele organisaties te vermijden. In het kader van toekomstige rondes voor die categorie moet er meer duidelijkheid worden geboden over het proces van onderhandelen en de daaraan gekoppelde verplichtingen, die automatisch voortkomen uit een beheersovereenkomst met een overheid. Er wordt op die manier een stabiel en transparant kader gecreëerd voor een inhoudelijk sterk onderhandelde beheersovereenkomst, waarin vanuit een positie van gelijkwaardigheid duidelijke afspraken worden vastgelegd tussen de organisaties en de overheid;
 - b) de mogelijkheid voor de beoordelingscommissies om een dossier 'positief binnen of buiten budget' te beoordelen, te schrappen en te vervangen door de eerder gebruikte ranking van de dossiers per beoordelingscommissie;
 - c) het versterken van de Landschapscommissie, die de essentiële rol vervult in het beoordelingsproces om de landschapszorg, de regionale spreiding en participatie, en de aandachtspunten die voor het beleid essentieel zijn, te bewaken, door die commissie uit te breiden met twee leden, van vijf naar minimaal zeven leden, en door aan die commissie bij het begin van het beoordelingsproces een budget toe te wijzen dat ze de mogelijkheid geeft om via een laatste toets de nodige correcties te doen, los van politieke inmenging;
 - d) voldoende tijd vooraf aan de beoordelingscommissies duidelijkheid te geven over het globale richtbudget waarover ze beschikken, waarna ze dat budget onderling kunnen verdelen bij de aanvang van het beoordelingsproces;
- 4° wat de procedure- en procesbeoordeling betreft:
- a) de samenstelling en beoordelingsgrond van de beoordelingscommissie te verbeteren door:
 - i) de controle van de expertise van de pool van experts door het Departement Cultuur, Jeugd en Media te versterken zodat er gegarandeerd wordt dat er met kennis van zaken beoordeeld wordt;
 - ii) de kwaliteitsbewaking door het Departement Cultuur, Jeugd en Media tijdens het proces te garanderen, waarna er eventueel kan worden bijgestuurd met het oog op gelijkberechtiging;
 - iii) bij de screening en aanwijzing van commissieleden het evenwicht tussen betrokkenheid en expertise te bewaren;
 - iv) te zorgen voor een goede opleiding over het Kunstendecreet en de regelgevende kaders ervan, zodat alle beoordelaars voldoende geïnformeerd zijn;
 - v) directe betrokkenheid van leden van de beoordelingscommissie bij een te behandelen dossier uit te sluiten;
 - vi) te zorgen voor een (semi)professionalisering van de beoordelaars die verbonden zijn aan het Departement Cultuur, Jeugd en Media, met een duidelijke functiebeschrijving en een mandaat dat beperkt is in de tijd;
 - vii) te zorgen voor meer dossierbeheerders zodat de administratie voor de betrokken organisaties toegankelijk blijft en er bij het Departement Cultuur, Jeugd en Media een 'geheugen' rond structurele werkingen wordt opgebouwd en gegarandeerd;
 - viii) de gedeeltelijke internationalisering van de beoordelingscommissies te beogen, in ieder geval voor de Vlaamse kunstinstellingen, waarbij er voor beoordelingscommissies voor kunstvormen waarbij het woord centraal staat, prioritair wordt gekeken naar experts in de Nederlandstalige regio;

- ix) de leden van de beoordelingscommissies bij het begin van de beleidsperiode aan te stellen, zodat ze de aanvragende organisaties en hun werk op een kwaliteitsvolle manier kunnen leren kennen en hen beter inhoudelijk kunnen beoordelen;
- x) ervoor te zorgen dat de commissieleden aanwezig zijn op minstens één werkbezoek en verschillende voorstellingen of andere activiteiten van een indienende organisatie volgen;
- xi) te onderzoeken in hoeverre de vergoeding voor de leden van de beoordelingscommissies moet worden aangepast, met inachtneming van een differentiatie voor leden in dienst- of freelanceverband;
- xii) te zorgen voor een remediëring van de werking van de commissies;
- b) de procedure en het beoordelingsproces van alle beoordelingscommissies beter te stroomlijnen, waarbij een belangrijke rol is weggelegd voor het Departement Cultuur, Jeugd en Media, met maximaal oog voor de gelijkberechting van de sectoren op inhoudelijk, strategisch en financieel vlak door:
 - i) de minister transparant te laten communiceren over het richtbedrag voor het globale budget waarover de commissies zullen beschikken voor de start van de beoordelingsronde;
 - ii) te zorgen voor een betere afstemming tussen de voorzitters van alle beoordelingscommissies over de werking, de procedure en het beoordelingsproces van de commissies;
 - iii) de beoordelingscommissies zo min mogelijk te ontdebellen en, als er meerdere beoordelingscommissies aanvragen uit dezelfde discipline beoordelen, die commissies in ieder geval te verplichten om samen een afgestemd advies voor de organisaties van de discipline in kwestie af te leveren;
 - iv) een eenduidige strategie en een eenduidig proces voor alle commissies te bepalen opdat alle organisaties beoordeeld worden op basis van dezelfde soort methodiek en procedure;
- c) de adviezen en het proces van de beoordelingscommissies transparanter te maken door:
 - i) organisaties inzage te geven in het finale advies van de beoordelingscommissies;
 - ii) een goede transparantie te verzekeren in alle stadia van de beslissingen, wat concreet betekent dat alle (pre)adviezen publiek toegankelijk worden gemaakt;
 - iii) de gelegenheid te geven aan de organisaties om zich zo goed mogelijk voor te stellen tijdens de hoorzittingen, waarna een dialoog volgt tussen de leden van de beoordelingscommissie en de organisatie;
 - iv) de uitbreiding van de replieken met de mogelijkheid om argumenten te formuleren, waarbij de organisaties zich kunnen verdedigen en kunnen reageren op zaken die niet correct zijn in de beoordeling zonder nieuwe inhoudelijke argumenten te gebruiken. Daarbij moet de repliek beter opgevolgd worden en moeten de elementen die aanvaard zijn, zichtbaar zijn in het eindadvies;
 - v) het format voor de repliek voor negatief beoordeelde organisaties uit te breiden;
 - vi) bij de finale beslissing ook te zorgen voor transparantie over de samenstelling van het toegekende bedrag.

Katia SEGERS